

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Радюк І. В. «Формування в майбутніх учителів початкової школи готовності до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи», що подається на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

1. Актуальність теми та її зв'язок з планами наукових робіт установи. У період реформування вищої освіти одним із важливих її завдань є формування у майбутніх педагогів здатності і готовності до свідомої самоосвітньої діяльності. Саме самоосвітня компетентність є однією із провідних у системі фахових компетентностей майбутнього вчителя початкової школи, яка відображає його здатність до самоосвіти, саморозвитку, до неперервного навчання протягом усього життя та забезпечує успішне виконання ним професійних ролей у контексті вимог Нової української школи. Дисертаційне дослідження спрямоване на подолання протиріч між об'єктивними потребами сучасного суспільства у висококваліфікованих та компетентних учителях початкової школи, здатних до постійного самовдосконалення, самостійного навчання, швидкої адаптації до потреб середовища, та недостатньою їх готовністю до таких видів діяльності. Дисертаційне дослідження є складником комплексної науково-дослідної теми кафедри теорії та методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки «Теоретико-методичні засади формування професіоналізму майбутніх учителів початкової школи у контексті інтеграції в європейський освітній простір» та безпосередньо спрямоване на вдосконалення теоретико-методологічної складової реалізації ключових положень концепції «Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи».

Дисертація виконана відповідно до теми науково-дослідної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки «Психологія професіоналізму особистості: технології професійного самозбереження в практиці» (номер державної реєстрації 0113U002217). Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 17 від 24 листопада 2016 р.).

2. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна.

Представлені в дисертації наукові положення, структура, постановка мети, завдань, їх вирішення, рекомендації та практичні висновки є результатом авторських ідей і самостійно виконаної наукової праці. Новизна наукових положень полягає у тому, що в дисертації:

– *вперше* теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкової школи до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи: мотивація навчально-дослідної самоосвітньої діяльності, професіоналізація цінностей самоосвіти, створення науково-дослідницького середовища у ЗВО, дослідницько-пошуковий характер навчання, моніторинг самоосвітньої діяльності; *розроблено модель* формування в майбутніх учителів початкової школи готовності до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи, що акумулює взаємопов'язані блоки: цільовий, змістовий, технологічний та результативний; *удосконалено* структуру готовності майбутніх учителів початкової школи до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи (мотиваційний, ціннісний, пізнавальний, діяльнісний і результативний компоненти), критерії (мотиваційно-ціннісний, науково-дослідницький, інформаційно-діяльнісний, результативно-практичний), рівні сформованості у майбутніх учителів початкової школи готовності до самоосвіти у процесі науково-дослідної роботи (високий, базовий та елементарний); *уточнено* сутність поняття «готовність майбутніх учителів початкової школи до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи», яке потрактовано як

систематичний, багатоаспектний, цілеспрямований та керований процес особистісно-професійного становлення особистості студента, спрямований на розвиток у нього прагнень оволодівати необхідними знаннями і вміннями самоосвітньої діяльності у ході наукової-дослідної роботи;

– подальшого розвитку набули форми й методи підготовки майбутніх учителів початкової школи до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи.

3. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Усі наукові результати достовірні та достатньо обґрунтовані, що підтверджується такими положеннями:

– використання результатів власних теоретичних та експериментальних досліджень, здійснених у період 2016-2020 рр., які підтверджені теоретичними й емпіричними методами дослідження, що адекватні завданням та результатам експериментальної перевірки з математичною обробкою даних;

– у роботі представлено значну кількість рисунків (25), таблиць (50), які виконані на високому рівні на основі кількісного та якісного аналізу даних;

– результати дослідження впроваджено в освітній процес Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (довідка №01/10-649 від 30.12.2020 р.), Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (довідка №3919/1 від 23.12.2020 р.), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка №06/01-1 від 13.01.2021р.), Волинського національного університету імені Лесі Українки (довідка № 03-28/01/506 від 17.02.2021р.);

– представлено достатню кількість наукових робіт (15), які відповідають темі дисертації, а також обговорення результатів дослідження на міжнародних і вітчизняних наукових конференціях.

4. Наукове та практичне значення дисертаційної роботи. У дисертаційній роботі Радюк І. В. сформульовано та обґрунтовано низку

положень, висновків та рекомендацій, які відзначаються науковою новизною та мають практичну значущість для педагогіки. Практичне значення результатів дослідження полягає в розробці та впровадженні навчально-методичного забезпечення для підготовки майбутніх учителів початкової школи до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи, зокрема: навчально-методичного посібника «Підготовка майбутніх учителів початкової школи до самоосвітньої діяльності», спецкурсу «Формування готовності до самоосвіти у майбутніх учителів початкової школи», системи науково-дослідницьких завдань у рамках навчально-виховної роботи, педагогічної практики та загальноуніверситетських наукових заходів.

5. Використання результатів роботи. Матеріали дослідження можуть бути використані викладачами, науково-педагогічними працівниками у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи, а також учителями-практиками Нової української школи, які працюють над проблемою саморозвитку педагогічної майстерності, студентами для проектування власного професійного шляху задля підвищення кваліфікації, при написанні курсових і кваліфікаційних робіт (спеціальність 013 Початкова освіта).

6. Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено державною мовою, логічно та послідовно. Застосована у роботі наукова термінологія є загальноновизнаною. Стиль викладення результатів досліджень, нових наукових положень, висновків і рекомендацій чіткий і зрозумілий.

7. Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації. Дисертаційна робота Радюк І. В. є завершеним і самостійним науковим дослідженням, результати якого мають цінність і практичне значення. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (217 найменувань) та 5 додатків на 30 сторінках. Загальний обсяг дисертації 268 сторінок. Основний зміст роботи викладено на 187 сторінках. Робота містить 25 рисунків та 50

таблиць. За своєю структурою, рівнем, змістом, обсягом, актуальністю дослідження, науковою новизною, значущістю отриманих результатів та оформленням дисертаційна робота Радюк І.В. відповідає вимогам, які пред'являються до оформлення дисертацій із зазначеного напрямку досліджень. За формальними ознаками робота відповідає чинним вимогам, які висуваються до оформлення дисертацій Міністерством освіти і науки України.

8. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту. Дисертаційна робота Радюк І. В. «Формування в майбутніх учителів початкової школи готовності до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи» відповідає паспорту спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. Це забезпечується предметною областю дослідження та основними методами дослідження.

9. Зауваження та рекомендації. Дисертаційна робота містить декілька дискусійних положень, тому виникають певні зауваження та побажання:

- дисертація потребує доопрацювання щодо назв розділів, параграфів;
- більшої логіки й чіткості викладу потребують підрозділи першого розділу, доцільно в третьому розділі виокремити підрозділ, присвячений опису реалізації педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів початкової школи до самоосвіти.
- змістової корекції потребує вступ роботи, конкретизація мети, завдань та новизни дослідження;
- висновки до розділів здебільшого констатувальні, а мають бути узагальнюючі, відповідно до завдань дослідження.
- потребує уточнення, науковий апарат дослідження: показники критеріїв сформованості готовності до самоосвіти повинні формулюватись чітко і бути придатними для вимірювання;
- теоретичні міркування вчених щодо досліджуваного питання авторка висвітлює без належного їх аналізу та власної точки зору;

– варто було б акцентувати увагу не лише на кількісному, а й на якісному аналізі результатів дослідно-експериментальної роботи з зазначенням власних міркувань автора щодо одержаних результатів;

– робота значно виграла б за рахунок більш детального розкриття зарубіжного досвіду формування готовності майбутніх учителів початкової школи до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи;

– слід дотримуватись термінології відповідно до Закону України «Про вищу освіту», як-от: заклад вищої освіти, освітній процес тощо;

– текст дисертаційної роботи потребує ретельного опрацювання, оскільки у ньому трапляється дублювання, орфографічні, граматичні та стилістичні помилки.

Здобувачем було враховано більшість основних рекомендацій, наданих рецензентами у процесі попереднього обговорення роботи. Зазначені зауваження та побажання не зменшують її наукової новизни та практичної значущості і тому не є перешкодою для її представлення в спеціалізовану вчену раду для офіційного захисту.

10. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим «Порядком проведення експерименту із присудження ступеня доктора філософії». Дисертаційна робота Радюк Інни Володимирівни «Формування в майбутніх учителів початкової школи готовності до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи» повністю відповідає вимогам пунктів 9–15 «Порядку проведення експерименту із присудження ступеня доктора філософії» Постанови Кабінету Міністрів України № 167 від 06.03.2019 р.

11. Кількість наукових публікацій, повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації.

За темою дисертації опубліковано 15 наукових роботах, із них: 1 посібник, 6 статей у фахових наукових виданнях України, 2 статті в іноземних наукових періодичних виданнях, 6 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій.

12. Результати перевірки роботи на академічний плагіат. Упродовж перевірки дисертації запозичень матеріалу без посилання на відповідне джерело не виявлено. Перевірка проводилась сертифікованою програмою Unicheck.

13. Рекомендація дисертації до захисту. Комісія рекомендує Вченій раді Волинського національного університету імені Лесі Українки звернутись з клопотанням до Міністерства освіти і науки України щодо створення спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Радюк Інни Володимирівни на тему: «Формування в майбутніх учителів початкової школи готовності до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки у складі:

Голови:

– доктора педагогічних наук, професора Пріми Раїси Миколаївни (Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк);

Рецензентів:

– доктора педагогічних наук, доцента Пріми Дмитра Анатолійовича (Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк);

– кандидата педагогічних наук, доцента Дурманенко Оксани Леонідівни (Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк);

Опонентів:

– доктора педагогічних наук, професора Потапчук Тетяни Володимирівни (Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»);

– доктора педагогічних наук, доцента Кучай Тетяни Петрівни (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ).

Результати дисертації апробовано на засіданні фахового семінару № 1 від 18.02.2021 р. За результатами засідання фахового семінару ухвалено затвердити позитивний висновок рецензентів щодо рекомендації до захисту в спеціалізованій вченій раді дисертаційної роботи Радюк Інни Володимирівни «Формування в майбутніх учителів початкової школи готовності до самоосвіти в процесі науково-дослідної роботи» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертаційна робота **рекомендована до захисту** у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Доктор педагогічних наук,
доцент кафедри теорії і методики початкової освіти
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Пріма Д. А.

Кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та дошкільної освіти
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Дурманенко О. Л.

